

PATIENTEN I FOKUS - Hur detta gestaltas på Vidarkliniken i Järna

Anförande hållet på Forum Vårdbyggnad´s Konferens i Malmö 16-17 november 2011
Tid 30 minuter

Presentation av Håkan Zätterlund
KTH 1976-82

Arbetat på Asmussens sedan 1987.

Bostäder, skolor, vårdbyggnader (bla. I Helsingborg och Vellinge), villor,
trädgårdspaviljonger mm.

Alla skriver säkert under på att man vill ha patienten som medelpunkt under en vårdvistelse, må det så vara vid ett kortare besök på en vårdcentral, ett längre på sjukhus eller i andra vårdande sammanhang.

Det är svårt att beskriva hur man ser på en byggnadsmiljö ur ett vårdande perspektiv om man inte beskriver hur man ser på vad sjukdom kan vara.

I många sammanhang beskrivs sjukdom som något olyckligt, något som är obekvämt, något som på kortast möjliga tid skall försvinna, och som drabbar oss, och som ibland också försätter oss och vår tillvaro i kaos.

Så kan det vara, och därför gäller det att ge den sjuke tid och rum för sin svaghet. Om man ändå försöker se något positivt med ett sjukdoms- eller svaghetstillstånd kan det vara en period för eftertanke, återhämtning och också i lyckliga fall något som väcker och stärker oss, kanske vänder på en livssituation som varit ohållbar och är en början på något nytt. Ibland är det ju också en slutpunkt i livet!

Detta är en av delarna i den antroposofiska vården; Att sjukdom kan ge möjligheter, även om de kan vara svåra att upptäcka, och svåra att gå igenom. Däri kommer betraktandet av mötet med patienten. Mellan patienten och medicinerna, patienten och terapierna, patienten och de vårdande människorna, patienten och den vårdande byggnaden.

Några hänvisningar:

Anthroposophic health care –different and home-like

Maria Arman, Albertine Ranheim, Arne Rehnsfeldt, Kathrin Wode   doi: 10.1111/j.1471-6712.2007.00536.x

Utvärdering av patienters tillfredsställelse med vården på Vidarkliniken 2010.

Karin Lilje, Åsa Erinder kvalitet@vidarkliniken.se

Vidarkliniken, www.vidarkliniken.se

En vårdande byggnad? Kan detta vara möjligt?

Detta var en intention och utgångspunkt när Vidarkliniken, som bedriver komplementär vård med antroposofisk grund, i Järna, byggdes i mitten av 1980-talet.

När Erik Asmussen och hans medarbetare fick uppgiften att gestalta huset, stod det uttalat i programmet att byggnaden skulle vara en del i den terapeutiska vistelsen för patienterna.

Vad är då en patient? (människa med tålmod) En sjuk människa känner sig ofta liten, ängslig, svag, utsatt, ledsen, frusen, trött, arg, mm mm mm mm.

Hur kan då en byggnad förmedla något som vill och kan möta detta? Jag vill visa några exempel där man försökt att ha detta i åtanke.

På Vidarkliniken är entrén mer en liten veranda, som försynt vänder sig åt det håll patienten närmar sig byggnaden. Man får som patient ett litet sammanhang att möta, som man kan känna att man klarar av.

Byggnaden är ändå trygg, tung och stadig när man kommit in i entrén: Golv av sten, väggar av tegel och betong.

I bottenvåningen finns en generös öppen kontakt ut, man kan lätt orientera sig med de större fönstren utåt, men de är ändå inte stora obearbetade ytor, utan uppdelade i mindre delar, skyddande mot omvärlden.

Vidare in i huset kan den svage dra sig tillbaka bakom mer skyddande väggar, där man själv ser ut, men andra inte in så lätt, bakom fönster som blivit mindre.

Jag får vila mig utan krav och insyn från omvärlden, och trygg när jag rör mig i korridorerna, eller äter på patientflyglarna.

Det allra mest avskilda blir patientens rum, som ofta ligger två dörrar innanför korridoren.

Lugn, ro!

Men ändå med möjlighet att se ut i naturen från sängen genom de låga fönstren i rummet.

Lugn, ro med tystnad utan susande ventilation.

Lugn, ro med sängkläder som värmer; bäddmadrass av ull, lakan av bomull och filtar av ylle.

Lugn, ro med kulörer som omsluter och gläder / värmer / kyler / lugnar / mm.

Lugn, ro med vårdande människor som ger mediciner, gör omslag, samtalar.

EFTER lugn och ro kan nyfikenhet, lust och vilja komma!

Nyfikenhet att gå i de ”knäckta” korridorerna.

Förväntan inför att komma till terapilokalerna

Lust att gå ner i matsalen att äta istället för rummet eller dagrummet.

Lust att se på besökare och ta en kopp kaffe i caféet.

Önskan att komma ut i medicinalträdgården för att få frisk luft.
Vilja att åka hem, fortsätta sitt liv och få nya impulser i det!

Håkan Zätterlund, Arkitekt SAR/MSA
Asmussens Arkitektgrupp AB

Huvudkontor
Asmussens Arkitektgrupp AB
Rudolf Steiner Seminarier 13
SE – 153 91 Järna, Sweden
Tel: +46-8-551 501 06, 7
Fax: +46-8-551 501 16

Filial
Asmussens Arkitektgrupp AB
Viktorigatan 21
SE – 619 22 Trosa, Sweden
Tel: +46-156-170 50, 1
Fax: +46-156-164 20

Org. Nr. 55 65 64 – 68 16
Säte: Södertälje
VATnr: SE 55 65 64 68 16 01
Bankgiro: 5240-0827
Postgiro: 81 65 15 –1
Företaget har F-skatteseedel